

TULEVAISUUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 2/2000 vp

Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 1999

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä huhtikuuta 2000 lähettänyt kertomuksen hallituksen toimenpiteistä vuonna 1999 (K 2/2000 vp) perustuslakivaliokuntaan ja samalla määrännyt, että ulkoasiainvaliokuntaa lukuun ottamatta muiden erikoisvalio-

kuntien on annettava asiasta lausuntonsa perustuslakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana
- valtiosihteeri Rauno Saari, valtioneuvoston kanslia.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Tulevaisuusvaliokunta päätti antaa lausunnon hallituksen kertomuksesta 1999 koskien ainutlaatuista vuoropuhelua hallituksen ja eduskunnan välillä tulevaisuuden arviointia koskevista asioista.

Hallituksen kertomuksesta käy ilmi, että toimeenpanovallan puolella ei ehkä ole mielletty riittävän selkeästi sitä, että kun tulevaisuuden arviointi ja edellä mainittu vuoropuhelu nimenomaan eduskunnan aloitteesta 1990-luvun alkupuolella käynnistettiin, sillä tarkoitettiin jatkuvaluonteista vuorovaikutteista keskustelua tulevaisuudesta. Vuoropuhelun jatkuvuutta on pidetty tärkeänä aina siitä lähtien, kun eduskunta päätti täysistunnossaan 13.10.1992 hallitusmuodon muuttamisesta niin, että uusi valtioneuvosto veloitetaan saattamaan eduskunnan käsiteltäväksi hallitusohjelmansa lisäksi selvityksen tulevaisuuskehityksestä pitkällä aikavälillä. Hallitus antaa tulevaisuusselonteon, eduskunta käsittelee sen ja eduskunnan kannanottojen toimeen-

panoa seurataan muun muassa hallituksen vuosittaisten kertomusten avulla. Tämä eduskunnan tahto korostui, kun osana perustuslakiuudistusta eduskunnan työjärjestystä muutettiin niin, että 1.3.2000 alkaen tulevaisuusvaliokunta sai vakinaisen valiokunnan aseman.

Tulevaisuusvaliokunta on kevään 1999 vaalien jälkeen käänntynyt asiassa kirjeellä 17.6.1999 pääministerin puoleen ehdottaen seuraavan selonteon rajoittamista tietoyhteiskuntaan. Tätä ehdotusta valiokunta on täydentänyt valiokunnan keskusteluasiakirjalla Työn tulevaisuuden 10 kipupistettä, joka käsiteltiin täysistunnossa 15.3.2000. Valiokunta toi esille seuraavaa:

"Tulevaisuusvaliokunta on lähettänyt kevät kautensa päätteeksi 1999 pääministerille kirjeen, jossa ehdotetaan, että hallitus antaisi seuraavan tulevaisuusselonteon tietoyhteiskunnasta. Tulevaisuusvaliokunnan vakinaistaminen ilmentää uuden perustuslain vahvistamaa parlamentarismia, jossa eduskunta on perinteisten

tehtäviensä lisäksi myös aktiivinen aloitteentekijä. Työn tulevaisuutta koskevan arvioinnin lähtökohdista ja ottaen huomioon hallituksen aiemmat selonteot, valiokunta esittää, että hallitus valmistelee selonteon digitaalitaloudesta ja osaamisyhteiskunnasta vuoden 2000 aikana. Sen pääasioita voisivat olla:

a) valtion ja politiikan rooli osaamisen yhteiskunnan rakentamisessa,

b) tietoon ja teknologiaan perustuvan talouden menestystekijöiden ja Suomen kilpailukyvyn arviointi politiikan teon lähtökohdista,

c) arvio siitä, millaisia periaatteellisia ja eettisiä isoja ongelmia eduskunta joutuu ratkomaan ja

d) näitä koskevat poliittiset linjaukset."

Tulevaisuusvaliokunta kiinnittää huomioita myös siihen, ettei hallituksen kertomuksessa ole raportoitu selkeästi, mitä hallitus on tehnyt tai on suunnitellut tekevänsä tulevaisuusvaliokunnan edellisessä mietinnössä (TuVM 1/1998 vp) esitetyille 28:lle eduskunnan hyväksymälle lausumalle. Edellisessä hallituksessa tulevaisuusasioista vastanneen ministeri Jouko Skinnarin 17.11.1998 järjestämä seurantatilaisuus, jossa eri hallinnonalojen virkamiesjohdon ja tulevaisuusvaliokunnan kanssa arvioitiin lausumien toimeenpanomahdollisuuksia, oli hyvä avaus ak-

tiiviseen vuorovaikutteiseen tulevaisuuden arviointiin.

Valiokunta arvostaa sitä, että sen syksyllä 1999 antamassa lausunnossa vuoden 2000 talousarviosta (TuVL 1/1999 vp) esitetty kehysmenettely toteutui jo keväällä 2000.

Valiokunta pitää myös erittäin hyvänä, että hallitus valmistelee niin sanottua tulevaisuuspakettia, jonka käsittelyyn tulevaisuusvaliokuntaakin osaltaan varautuu.

Lausunto

Edellä esitetyn perusteella tulevaisuusvaliokunta kunnioittavasti esittää,

että perustuslakivaliokunta ottaa huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty,

ja tällöin erityisesti seuraavan lausuman: että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin tulevaisuusselonteon antamiseksi eduskunnalle Suomen tulevaisuuspolitiikan hallitsemiseksi selvittäen samalla hallitusohjelman ja selonteon keskinäisen yhteyden vahvistamista osana tulevaisuutta koskevaa vuoropuhelua hallituksen ja eduskunnan välillä.

Helsingissä 3 päivänä toukokuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Martti Tiuri /kok
vpj. Kalevi Olin /sd
jäs. Jouni Backman /sd
Leena-Kaisa Harkimo /kok
Leea Hiltunen /skl
Susanna Huovinen /sd
Ulla Juurola /sd

Reijo Kallio /sd
Kyösti Karjula /kesk
Jyrki Katainen /kok
Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
Petri Neittaanmäki /kesk
Esko-Juhani Tennilä /vas
Pekka Vilkuna /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

tutkija Ulrica Gabrielsson.